

Звичайно, не всі вчителі мають час, можливості та вміння створювати власні презентації. Проте, нині Інтернет-мережа пропонує багато різних, вже створених якісних матеріалів, які можна використовувати під час своїх уроків.

Отже, сучасний вчитель географії має бути обізнаним з можливостями електронних засобів та вміти зацікавлювати учнів до вивчення свого предмету.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Кобернік С.Г. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання географії в загальноосвітній школі / С.Г. Кобернік // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2015. – № 2. – С. 36–39.
3. Методичні рекомендації щодо викладання географії у 2019/2020 навчальному році [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://osvitoria.media/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-geografiyi-u-2019-2020-navchalnomu-rotsi/>.
4. Соколовська Т.П. Мультимедійні презентації – гідна альтернатива електронному підручнику [Електронний ресурс] / Т.П. Соколовська – Режим доступу до ресурсу: <http://ipvid.org.ua/upload/iblock/2d3/2d3207cd5bced641db908581ed44c7e5.pdf>.

ПРИНЦИПИ РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кононець Н.В.

(Полтава, Україна)

Ресурсно-орієнтоване навчання (РОН) потрактовується як цілісний динамічний процес організації і стимулювання самостійної пізнавальної діяльності студентів з оволодіння навичками активного перетворення інформаційного середовища на засадах концепції здоров'язбереження, яка передбачає оптимальне використання тріадою «студент-викладач-бібліотекар» консолідованих кадрових, матеріально-технічних, навчально-методичних, фінансових та інформаційних ресурсів [3]. Розробляючи концепцію РОН у вищій школі, варто визначити та схарактеризувати принципи РОН:

1. *Принцип універсальності* полягає у тому, що РОН здатне оптимально реалізувати всі загальновідомі дидактичні принципи (науковості; природовідповідності; наочності; зв'язку навчання з життям; інтерактивності; свідомості й активності; диференціації; емоційності навчання; цілеспрямованості й цілісності навчання; оптимізації; формування в студентів пізнавального інтересу; контролю і корекції знань студентів; систематичності і послідовності; поєднання освіти і самоосвіти, розвитку і саморозвитку тощо).

2. *Принцип самостійності та керованості* при РОН полягає у тому, що студент самостійно керує власною навчальною діяльністю, при цьому має можливість використовувати будь-які зручні і доступні для себе інформаційні ресурси, а також перевіряє себе, обираючи відповідні своїм уподобанням методи контролю (тести, метод портфоліо тощо) та завдання відповідного рівня складності. Цей принцип зумовлює ефективне керування всіма ресурсами при РОН – забезпечення постійного вдосконалення та поліпшення процесу навчання за допомогою внутрішніх резервів та без залучення додаткових фінансових коштів.

3. *Принцип свободи вибору* полягає у свідомому виборі необхідної і бажаної мети як відображення можливостей у свідомості студента, передбачення тенденцій майбутнього, їхнє оцінювання з позицій інтересів студента, висунення однієї з можливостей як ідеального образу – мети. Він враховує той факт, що свобода є необхідною умовою самореалізації особистості студента, формування його самостійної

пізнавальної діяльності, оскільки вона сприяє індивідуалізації життєвого світу студента. Думка про свободу вибору породжує у студента почуття відповідальності, примушує його зважати на наслідки своїх вчинків, дивитися на себе очима інших, брати відповідальність за своє навчання на себе.

4. *Принцип саморегуляції* при РОН полягає у використанні студентом різних засобів навчання, які сприятимуть оволодінню засобами виконання навчальних операцій таким чином, що будь-яка зміна умов завдання, зустріч з ускладненням спричиняла включення таких механізмів мислення, які призводять до самостійного розв'язку завдання чи проблеми. Саморегуляція є вищим ступенем діяльності студента у процесі навчання, коли вміння виконувати навчальні операції перетворюється на навички і послідовність їх здійснюється автоматично [1]. Цей принцип є орієнтацією студента на те, щоб вони завжди налаштовували себе на успіх: у навчанні, у житті, у майбутній професійній діяльності.

5. *Принцип неперервності* впливає з того, що РОН є багатограним і багатофакторним процесом, який не обмежується в часі, просторі та методах навчання, віковими межами; РОН здійснюється з часу навчання в ЗВО (витоки його – зі школи) і орієнтує студента на освіту упродовж усього життя. Соціальне, природне та інформаційне середовище і діяльність особистості студента так чи інакше впливають на формування у неї певних якостей, зокрема, самостійної пізнавальної діяльності, розвитку професійної компетентності. Базується на концепції неперервної освіти та забезпечує врахування індивідуальних особливостей студентів через використання ІКТ та мережних технологій.

6. *Принцип індивідуалізації* при РОН забезпечує побудову індивідуальної освітньої траєкторії (персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного студента чи викладача в освіті). За цим принципом кожному студентові надається можливість іти до оволодіння навчальним матеріалом своїм шляхом – вибудовувати *індивідуальну траєкторію навчання*. Викладач у свою чергу має можливість, враховуючи здібності, інтереси, темп навчання окремого студента, їх розумового та вольового розвитку, рівень знань, умінь, навичок, працездатності, самостійної пізнавальної діяльності та практичної самостійності студентів, їх ставлення до навчання, вибудовувати *індивідуальну траєкторію викладання* дисципліни (діяльність викладача в процесі навчання, що полягає в постановці перед студентами пізнавального завдання, орієнтації на побудову нових знань, організації спостережень, практичних занять, керівництві роботою студентів із самостійного засвоєння знань, у перевірці якості знань, умінь та навичок): використовувати на власний розсуд форми, методи та засоби навчання, педагогічні технології та інновації.

7. *Принцип інтернаціоналізації* при РОН полягає у можливостях експорту й імпорту світових досягнень педагогічної теорії й практики на сучасному ринку освітніх послуг. Забезпечує мобільність студентів і викладачів; можливість використання різноманітних електронних освітніх ресурсів, формування відкритого навчального середовища завдяки доступності Інтернету та сучасних ІКТ. Передбачає новий рівень взаємодії закладу вищої освіти з іншими інститутами, академіями, університетами, як вітчизняними, так і зарубіжними. Світова освітянська спільнота виявляється відкритою до використання навчальних ресурсів, обміну ідеями, педагогічним досвідом.

8. *Принцип доступності* базується на загальновідомому дидактичному принципі та підсилюється принципом *леза (бритви) Оккама* – методологічним принципом, сформульованим англійським науковцем У. Оккамом, який вимагає усунення з науки всіх понять, які не є інтуїтивно очевидними та які не підлягають перевірці в досвіді: «Сутності не слід примножувати без необхідності». Суть цього принципу полягає у відкиданні зайвих форм, методів та засобів, які непотрібні для організації процесу РОН. При дотриманні такого принципу модель РОН буде значно простішою для сприйняття та її реалізації.

9. *Принцип раціоналізації* базується на принципі KISS (keep it short and simple) – роби коротше та простіше. 1) Чим простіша модель РОН, тим вона краща, тим легше її впроваджувати. 2) Принцип зумовлює розробку електронних освітніх ресурсів та засобів навчання для якісної організації освітнього процесу у цілому. Відтак, використання цього принципу при їх розробці дозволить спростити роботу над ними і з ними, не буде потребувати високого рівня ІТ-компетентності від розробників (викладачів). Створювати ЕОР можуть будь-які викладачі-предметники, які мають бажання. 3) Використання раціональних прийомів пошуку інформації в освітньому процесі: вдосконаленні, покращенні процесу побудови знань.

10. *Принцип інформаційного підходу* при РОН базується на тому, що сьогодні інформація є головним ресурсом науково-технічного та соціально-економічного розвитку, істотно впливає на прискорений розвиток науки, техніки і різних галузей господарства, відіграє значну роль у процесах освіти, культурного спілкування між людьми, а також в інших соціальних областях; процес навчання дисциплін комп'ютерного циклу є насамперед особливим, закріпленим у культурі способом оперування інформацією [2, 3].

Список використаних джерел:

1. Гриньова М.В. (2008). *Саморегуляція : навч.-метод. посіб.* Полтава : АСМІ. 268 с.
2. Кононець Н.В. (2016). *Дидактичні основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.* (Дис. докт. пед. наук). Полтава. 473 с.
3. Кононець Н.В. (2018). Функціональна дидактична модель ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу у вищій школі. *Social and Economic Aspects of Education in Modern Society.* Vol.2. Warsaw, Poland. С. 38–41.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ

Криловець М.Г.
(Ніжин, Україна)

Реформування та оновлення системи освіти в Україні, що обрала шлях європейської та світової інтеграції, передбачає зміну як концептуальних положень щодо викладання навчальних дисциплін, так і змісту, принципів організації самої освіти, запровадження нових освітніх стандартів потребує нових педагогічних підходів до навчання, запровадження інноваційних, динамічних, адаптованих до соціальних потреб технологій у галузі освіти. Сьогодні освіта має відповідати вимогам життя, світовим стандартам; у центрі системи освіти повинен стояти пріоритет людської особистості.

Формування педагога нового типу – демократичного, мобільного, толерантного, ініціативного, мислячого й відповідно професійного – можливе за умов застосування відповідних засобів, форм та методів, особливо педагогічного тренінгу, який сприяє демократизації та гуманізації навчального процесу і наближає навчання у виші до реальної професійно-педагогічної діяльності. Проблеми, з якими стикається освітня галузь, можуть бути розв'язані за допомогою застосування нових засобів навчання.

Саме педагог нового типу із зазначеними якостями і за умови володіння новими ефективними засобами навчання буде здатний реалізувати сучасні технології навчання.

Із огляду на це, навчальний процес із географічних дисциплін у закладах вищої освіти потребує змін не тільки у стандартах, змісті освіти, але і в технологіях реалізації освітнього процесу, використання інноваційних, гуманістичних технологій, методів навчання, зокрема особистісно-орієнтованих технологій та нових інформаційних технологій, які все частіше застосовують для вдосконалення навчального процесу з географічних дисциплін, методики викладання шкільного курсу географії.